

ESCOLA NORMAL I FET LINGÜÍSTIC

per TONI ARTIGUES

FOTOGRAFIA: PERE BRU

PREÀMBUL

Tothom desitja una escola arrelada a l'entorn i que inseresqui el nin en el seu medi. Una de les condicions imprescindibles per aconseguir-ho és que l'al·lot usi la seva llengua, la llengua del medi. Aquesta condició no s'acompleix a les nacions que pateixen una colonització lingüística, fruit corrent d'una colonització política i econòmica.

Alguns mestres han iniciat pel seu compte els seus al·lots en el coneixement del seu medi, fet que la democràcia ha refrendat amb la mínima expressió legislativa possible: el Decret de dia 9 de setembre de 1979 que incorpora la llengua catalana al sistema d'ensenyament de les illes Balears.

La desaparició del trasllat obligatori i la preparació dels futurs mestres a l'Escola Normal en el coneixement de la nostra realitat són factors imprescindibles perquè l'escola pugui ésser popular.

El fet que l'Escola Universitària del Professorat d'E. G. B. depengués de la Universitat de Barcelona durant el curs 72-73 no és aliè a l'inici de normalització lingüística amb la implantació d'un *Català I* per als alumnes de 1er. curs. Per primera vegada en la història d'aquest centre els que havien d'esser mestres hi estudiaven la seva llengua.

Durant els cursos 73-74, 74-75 i 75-76 se fa *Català I* i *Català II*, les dues amb caràcter obligatori per a tothom. El 74-75 i el 75-76 se podia optar a més per una *Literatura Catalana*.

El curs 76-77 per iniciativa de Palma se suprimeix el *Català II*, i la optativa passa a dir-se *Llengua i Literatura dels Països Catalans*. Els cursos 77-78 i 78-79 l'optativa se desdobla en *Català II* i *Literatura Catalana*, i segueix el *Català I* com a obligatori.

L'existència d'una sèrie d'optatives (*Geografia dels PPCC* des del curs 77-78, *Cultura Popular* des del 78-79, *Ecologia*,...) mostren l'interès d'un bon nombre de persones perquè l'Escola participi de la nostra cultura pròpia i l'enriqueixi.

Els obstacles als necessaris reajustaments del pla d'estudis, fins i tot durant aquest curs 79-80, curs del Decret, demostren altra vegada que només una total autonomia educativa i un canvi en la direcció de la Universitat poden garantir l'apropament de l'Escola a la realitat.

EL CATALÀ COM A LLENGUA VEHICULAR A LA NORMAL DE PALMA

Tant com els continguts, la metodologia i el material didàctic usat és important l'ús vehicular de la nostra llengua en l'ensenyament. Vegem la realitat d'aquest ús a través de dues enquestes.

I

Durant el segon trimestre del curs 77-78 un 45,90/o dels alumnes matriculats a l'Escola (517 de 1127) responen un qüestionari sociolingüístic¹.

Algunes preguntes no foren comptabilitzades degut al seu enfocament defectuós. Les variables que se prengueren, de curs, especialitat, sexe i llengua d'ús habitual no són prou significatives en general i això permet de donar resultats globals. La representativitat dels qui contesten queda palesa a les taules de curs, sexe i especialitat.

Dels que ompliren el qüestionari un 890/o tenen de 17 a 21 anys i un 940/o són fadrins. Un 290/o fan altres estudis o feina.

EL TOTAL DE MATRICULATS A L'ESCOLA I ELS QUE HAN OMPLET EL QUESTIONARI PER ESPECIALITATS

	N.º d'alumnes matriculats	0/o de cada especialitat	N.º d'anquestes omplertes	0/o de cada especialitat
Socials	459	410/o	177	34,20/o
Filologia	236	210/o	138	26,70/o
Ciències	263	230/o	122	23,60/o
Preescolar	169	150/o	80	15,60/o
TOTAL	1.127 ²		517	

GRAU DE SATISFACCIÓ DELS ALUMNES ENVERS LA SEVA PROFESSIÓ

Si poguessin començar de bell nou un 830/o tornarien a estudiar Magisteri, i un 110/o no (és el mateix percentatge que estudia Magisteri perquè ha suspès l'ingrés a altres carreres). Un 60/o no contesta.

Un 930/o pensa exercir com a professor d'EGB, un 30/o no, i un 40/o no contesta.

Un 780/o pensa seguir estudiant després d'acabar Magisteri (dels quals un 680/o estudis de la pròpia especialitat), un 160/o no i un 60/o no contesta.

¹ Participaren a les feines d'aquesta enquesta: Xavier Garriga, Toni Artigues, Caterina Barceló, Margarida Galmés, Montserrat Cardona, Maria Guasch, Tonina Torres, Rosa Juan i Pilar Marí.

² En relació al sexe el 0/o de dones matriculades és 67 i el de dones que contesten l'enquesta 710/o.

II

L'altre qüestionari fou entregat als 47 professors de la Normal durant el curs 78-79. Contestaren 26, un 55°/o. S'esperava una resposta massiva i no se va posar cap pregunta per a comprovar la representativitat dels qui contesten. De fet un 55°/o és un bon percentatge, però el tant per cent dels castellanoparlants que contesten (42,3^o/o) bastant més elevat que el relatiu a tot el professorat (34°/o) fa pensar que aquesta enquesta no és tan representativa com la dels alumnes.

LLENGUA MATERNA		
	Dels alumnes	Dels professors
Català ³	81 ^o /o	53,9 ^o /o
Castellà	15 ^o /o	42,3 ^o /o
Altra	1 ^o /o	3,8 ^o /o
N. C.	3 ^o /o	

Un 85°/o dels pares dels alumnes han nascut a lloc de parla catalana i aquesta és la seva llengua de relació; un 4°/o, però parlen als fills en castellà o alternen les dues llengües.

Pel que fa als professors, només dos dels que no tenen com a llengua materna la catalana l'han adoptada com a llengua de relació juntament amb la seva

	GRAU DE CONEIXEMENT DE LA LLENGUA CATALANA (%)							
	Comprensió oral		Expressió oral		Comprensió escrita		Expressió escrita	
	Alumnes	Professors	Alumnes	Professors	Alumnes	Professors	Alumnes	Professors
Molt	95	96	85	65	66	84	30	40
Poc	3	4	5	4	22	8	25	19
Molt poc	1	—	4	—	6	8	25	—
Gens	—	—	4	31	4	—	13	42
N. C.	1	—	2	—	2	—	7	—

Els resultats d'una prova tipus text sobre la geografia, la història i la cultura popular de les illes Balears mostren el desconeixement majoritari d'aquests aspectes per part de l'alumnat. Un 91°/o desconeixen l'autor de *Die Balearen*, un 75°/o no saben que Sa curta i Sa llarga són balls d'Eivissa, un 89°/o no saben que la muntanya més alta d'Eivissa és Sa Talaia, un 18°/o ignoren que ses Taules són monuments megalítics propis de Menorca, un 20°/o no saben que la Sibil·la se canta a Mallorca per a Nadal, etc.

³ S'han neutralitzat les respostes com "menorquí", "mallorquí", etc.

	LA LLENGUA VEHICULAR DINS LA NORMAL				
	Llengua d'ús del professor en les explicacions ⁵	Llengua d'ús del professor en els seus apunts	Llengua dels alumnes en els treballs (Respostes dels professors)	Llengua dels alumnes en els seus treballs	Llengua dels alumnes en els seus apunts
Castellà	50 ^o /o	46,3 ^o /o	30,8 ^o /o	56 ^o /o	41 ^o /o
Català	38,5 ^o /o	38,5 ^o /o	15,4 ^o /o	4 ^o /o	1 ^o /o
Català i castellà ⁴	11,4 ^o /o	11,4 ^o /o	53,8 ^o /o	39 ^o /o	55 ^o /o
N. C.		3,8 ^o /o	—	1 ^o /o	3 ^o /o

Vegem per acabar algunes respostes dels alumnes referents a la seva opinió sobre l'ús de la llengua catalana sobretot en el camp de l'ensenyament.

Un 47°/o considera que el català ha d'esser l'únic idioma oficial de les illes Balears i un 43°/o que ha d'esser oficial juntament amb el castellà. A un 5°/o la situació actual li va bé, i un 5°/o o contesta.

El contrast de la següent resposta entre l'opinió de l'ús lingüístic a les escoles i a la Normal mostra el pes de la rutina sobre el parer de la gent.

	A la Normal	A les escoles ⁶
Totes les assignatures s'han de fer en català.	22 ^o /o	23 ^o /o
Totes menys el castellà i les llengües estrangeres.	37 ^o /o	46 ^o /o
Només les que tracten de tema català.	30 ^o /o	23 ^o /o
Cap	6 ^o /o	2 ^o /o
N. C.	5 ^o /o	1 ^o /o

⁴ En alguns casos esmenten també l'anglès. Aquest apartat engloba la resposta "preferentment castellà" que és la majoritària dels professors quan parlen de la llengua que usen els seus alumnes per als treballs de curs.

⁵ El motiu dels uns i d'els altres és bàsicament el fet que és la seva llengua materna la que usen; els que fan les explicacions en català argumenten, a més, que és la llengua pròpia de Mallorca.

⁶ Reafirma aquesta resposta el resultat de la pregunta "Penses fer classes EN català?".

Un 64°/o diu que sí, un 27°/o que no, i un 9°/o no contesta.

Palma, Novembre 1979

